

newsletter

● október 2021

Informačný bulletin pre zamestnancov
v systéme výchovného poradenstva
a prevencie

Milí čitatelia,

októbrové číslo nášho newslettera vám v úvode ponúka možnosť nahliadnuť do práce našich kolegov z úseku výskumu. Dozviete sa, ako sa dokázu deti s poruchami autistického spektra adaptovať v bežnom živote, a prečo je dôležité rozvíjať u detí súcitné a sebasúcitné správanie. Tešiť sa môžete na medzinárodnú odbornú konferenciu Dieťa v ohrození, ktorá sa bude tento rok konať v inom formáte. Do konca októbra máte možnosť hlasovať za Osobnosť poradenstva - napíšte nám svoj tip na víťaza. V súvislosti s nadchádzajúcou transformáciou poradenských zariadení bol Výskumný ústav detskej psychológie oslovený MŠVVaŠ SR vypracovať materiál charakteristik podporných úrovní 1. až 5. stupňa, ktorý v týchto dňoch finalizujeme. Spustili sme tiež podstránku na podporu činností multidisciplinárnej spolupráce odborných zamestnancov v školách a v zariadeniach poradenstva a prevencie, o ktorej sa dočítate TU. Od októbra 2021 zaraďujeme do nášho newslettera novú sekciu, ktorej cieľom je zo strany VÚDPaP posilniť tok informácií ohľadne transformácie poradenského systému. Tím národného projektu „Štandardy“ zverejnil Manuál začínajúceho školského sociálneho pedagóga a naši kolegovia z národného projektu „Usmerňovať pre prax“ pre vás pripravujú inovačné vzdelávanie „Koordínátor metodického usmerňovania“. Opäť nechýbajú webináre, podcasty pre odbornú i laickú verejnosť a knižné novinky.
Príjemné čítanie.

Adaptácia detí s autizmom v každodennom živote

Ako sa dokázu deti s poruchami autistického spektra (PAS) adaptovať v bežnom živote? Práve funkčnosť v každodennom živote detí s PAS na Slovensku bola cieľom výskumu nášho tímu, **ktorý vám priblíži náš kolega I. Belica** a ktorý bol realizovaný na pôde Akademického centra výskumu autizmu (ACVA) na LF UK.

Poruchy autistického spektra sú skupinou závažných neurovývinových ochorení prejavujúcich sa narušením sociálnej interakcie, narušením komunikácie a prítomnosťou stereotypného správania a záujmov (MKCH-10). Diagnostickým štandardom PAS je kombinácia metodík: ADOS-2, ktorý predstavuje priame pozorovanie správania dieťaťa, a ADI-R, ktorý predstavuje štruktúrovaný rozhovor s rodičmi o aktuálnom správaní a vývine dieťaťa. Uvedené metódy sú zamerané na zistenie prítomnosti príznakov PAS a miery ich závažnosti. Súčasťou komplexnej diagnostiky PAS by však podľa DSM-5 a nastupujúcej MKCH-11 malo byť aj hod-

Nahliadnite do nášho výskumu...

notenie ďalších oblastí, ako sú intelekt, rečový vývin či schopnosť fungovať v bežnom živote.

Pri jeho hodnotení sme použili Vinelandskú škálu adaptívneho správania, 3. verziu (VABS-3) (Sparrow a kol., 2016). Ide o dotazník, v ktorom rodičia posudzovali správanie svojich detí v troch oblastiach: komunikácia (počúvanie a porozumenie, hovorenie, čítanie a písanie), zručnosti každodenného života (starostlivosť o seba, starostlivosť o domácnosť, život v spoločnosti), sociálne vzťahy a zručnosti (vzťahy s inými, hra a oddych, copingové zručnosti). Uvedené tri oblasti spoločne poskytujú informáciu

o úrovni adaptívneho správania, ktoré autori definujú ako mieru samostatnosti v bežnom živote, resp. plnenie každodenných aktivít potrebných pre fungovanie v bežnom živote. VABS-3 zároveň umožňuje hodnotiť aj úroveň motoriky a maladaptívneho správania, ktoré sme sledovali tiež. Súbor tvorilo 71 detí s diagnózou PAS, pričom 52 bolo nerozprávajúcich (neverbálnych) s vekovým priemerom 4 roky a 19 rozprávajúcich (verbálnych) s priemerom 9 rokov. Dosiahnuté hrubé skóre bolo konvertované na štandardné skóre a porovnané s normami danej vekovej skupiny.

Naše výsledky preukazujú, že neverbálne i verbálne deti s PAS dosahujú v priemere nižšiu úroveň funkčnosti v bežnom živote ako ich neurotypickí rovesníci, pričom väčší deficit je u neverbálnych detí. Kým verbálne deti majú v porovnaní s rovesníkmi celkovú úroveň adaptívneho správania v pásme medzi prvou a druhou smerodajnou odchýlkou pod priemerom, neverbálne deti v porovnaní s rovesníkmi dosahujú podpriemernú úroveň v pásme medzi druhou a tretou smerodajnou odchýlkou. Obe skupiny majú v porovnaní s rovesníkmi oslabenú aj úroveň motoriky (dosahujú spodnú časť pásma priemeru) a nadpriemernú frekvenciu internalizovaného maladaptívneho správania (problémy so spánkom, príjmom potravy, emocionálne rozlady a pod.).

Zároveň sa preukázal odlišný profil jednotlivých zložiek adaptívneho správania u verbálnych a neverbálnych detí. Adaptívne správanie, úroveň motoriky, ani maladaptívne správanie nepreukázali žiadnu koreláciu s mierou jadrových príznakov PAS hodnotených podľa priameho pozorovania dieťaťa (ADOS-2). V prípade závažnosti príznakov PAS posudzovanej podľa rozhovoru s rodičmi (ADI-R) sa preukázalo, že nárast závažnosti narušenia sociálnej interakcie aj komunikácie je spojený s poklesom celkovej miery funkčnosti v bežnom živote, s poklesom úrovne všetkých troch jej hlavných zložiek, aj s poklesom úrovne motoriky.

Možno konštatovať, že výsledky podporujú u detí s PAS význam včasnej intervencie zameranej na reč, význam stimulácie rozvoja motoriky a zdôrazňujú potrebu učenia sebaobslužných činností, či potrebu redukcie maladaptívneho správania.

Hodnotenie adaptívneho správania by sa malo stať súčasťou komplexnej diagnostiky PAS. Poskytuje doplnkovú informáciu o stave dieťaťa, ktorá je užitočná pri diferenciálnej diagnostike, plánovaní intervencií a vyhodnocovaní jej efektov, ako aj pri stanovení presnejšej prognózy.

Ako a prečo rozvíjať u detí a dospelých súcitné a sebasúcitné správanie?

Koncept súcitu a sebasúcitu naberá v posledných rokoch v oblasti psychológie, psychoterapie a zdravia významné postavenie. Jednak je našou vrodenu predispozíciou, zároveň je však nutné kultivovať a zveľaďovať ho. Neschopnosť súcitného a sebasúcitného prežívania má na naše psychické a fyzické zdravie, ale aj medziľudské vzťahy negatívne dopady. Spája sa často s nadmernou sebakritikou, potláčaním emócií, nedôverou, neschopnosťou prežívať naplnené, bezpečné a emočné vzťahy. Naopak, ak človek pracuje na kultivácii súcitu a/alebo sebasúcitu, zvyšuje sa jeho životná spokojnosť, sebaúcta, schopnosť zvládať náročné životné situácie, kvalita medziľudských vzťahov, znižuje sa predpoklad vyhorenia, depresívnych a iných negatívnych stavov prežívania, porúch príjmu potravy, či ďalších klinických ochorení. Podľa štúdií z posledných pár rokov sa súcit významne podieľa aj na zvyšovaní altruistického správania, pomáha znižovať negatívne postoje a taktiež sa predpokladá jeho pozitívny vzťah k redukovaniu predsudkov.

Súcit sa dáva často do kontextu s empatiou, ľútosťou alebo láskou. Je však dôležité odlišovať tieto pojmy, pričom najbližšiu definíciu zdieľa práve s empatiou. Rozdiel medzi empatickým a súcitným správaním je však v tom, že súcit, na rozdiel od empatie, disponuje práve konatívnou zložkou - teda motiváciou spraviť niečo preto, aby sme zmiernili utrpenie druhej osoby. Súcit aj empatia teda zdieľajú kognitívnu a afektívnu zložku; súcit disponuje navyše aj behaviorálnou zložkou. Rovnaké zložky tvorí aj sebasúcit, ktorý môžeme bližšie definovať ako súcit otočený dovnútra, teda smerom k sebe (Gu a kol. 2017 a 2019). Jedna z najčastejšie využívaných definícií pochádza od Strausa a kol. (2016), ktorí túto definíciu vytvorili na

základe už existujúcich definícií, rámcovania a výskumov. Súcitné a sebasúcitné správanie je tvorené z piatich zložiek. Sú nimi schopnosť rozoznať trpenie, pochopiť univerzalitu utrpenia, schopnosť cítiť s trpiacou osobou, ďalej tolerovanie nepríjemných pocitov a poslednou dôležitou zložkou je už spomínaná motivácia pre správanie, ktoré vedie k zmierneniu utrpenia.

Intervenčné programy, ktoré kultivujú súcit a sebasúcit u detí a dospelých

Odborníci a odborníčky nielen z oblasti psychoterapie zostavili viaceré intervenčné programy alebo cvičenia, ktoré pomáhajú dospelým, ale aj mládeži a dospelým kultivovať v sebe súcit a sebasúcit (Elices a kol. 2017). Dospelie je často typické náročným emočným prežívaním, novými stresovými situáciami, s ktorými sa dospelé deti predtým nezaoberali. Potrebujú sa vedieť rozhodovať, prispôbiť zmenám, vystavovať sa neznámym situáciám a socializovať sa na novej úrovni. Proces zmeny z dieťaťa na dospelú osobu prináša aj väčšiu zodpovednosť za rozhodnutia o sebe, budúcnosti, voči blízkym osobám či rodine. Jedným z účinných vnútorných zdrojov na vyrovnanie sa so všetkými týmito požiadavkami a schopnosť spracovávať s tým súvisiace emócie je práve prejavovanie súcitu voči sebe a druhým. Aj z tohto dôvodu dokážu byť súcitné a sebasúcitné intervencie veľmi prínosné pre mladých a dospelých ľudí. Takmer každá z intervencií pracuje s konceptom všímavosti (ang. mindfulness), milujúcej láskavosti (ang. loving-kindness), súcitnou myslou (ang. compassionate mind), dýchaním a rozpoznávaním emócií (Kirby, 2016). Účinnosť niektorých intervenčných programov bola výskumne overovaná aj naprieč študentmi a študentkami (Smeets a kol., 2014). Napríklad Terapia zameraná na súcit (Compassion-focused therapy; Gilbert, 2010) pomohla študentom a študentkám znížiť svoje kritické posudzovanie, uvedomiť si, že všetci prežívame utrpenie a vďaka tomu pocítiť nižšiu osamelosť. Z dlhodobého hľadiska sa im zlepšila kvalita života a predchádzali syndrómu vyhorenia. Ďalej Tréning všímavosti sebasúcitu (Mindful self-compassion training; Neff a

Germer, 2013) dokázal u dospelých zvýšiť spokojnosť so životom a adekvátnejšie reagovať na náročné či stresujúce situácie.

Tým sa znížila ich úroveň prežívaného stresu, predpoklad negatívneho psychického prežívania či problémov a vzrástol počet ich pozitívnych emócií. V rámci Tréningu súcitu založeného na poznaní (Cognitively-based compassion training; Ozawa-de Silva a Negi, 2013) sa preukázala účinnosť na zníženie pocitu samoty, strachu a prežívania depresívnych stavov, zlepšila sa kvalita medziľudských vzťahov, schopnosť uvedomovať si a rozpoznávať emócie. Na zvládanie hnevu, stresu a ťažkých emócií začali dospelí využívať súcitný a sebasúcitný postoj.

Väčšina týchto intervenčných programov však trvá pomerne dlho, od 6 do 8 týždňov, pričom sa často vyžaduje každodenná interakcia. Oblasť výskumu a vzdelávania sa snaží aplikovať súcit a láskavosť do vyučovacieho procesu, edukácie a školského prostredia a snaží sa prichádzať na vhodné spôsoby aplikovania vyššie spomínaných intervenčných programov alebo jednotlivých cvičení do praxe. Jedným z takýchto pokusov je práve práca Kuglerovej a Dolinskej (2021), ktoré vytvorili krátky intervenčný program so zameraním na žiakov a žiačky stredných a vysokých škôl. Išlo o štyri hodinové stretnutia s odstupom 1 týždňa, ktorých obsahom boli cvičenia so zvyšujúcou sa náročnosťou, zamerané na kultiváciu súcitu alebo sebasúcitu. Výsledky práce preukázali potenciál využitia v praxi. Ozawa-de Silva a kolektív (2011) odporúčajú zakomponovať Tréning súcitu založeného na poznaní do vzdelávacieho procesu, do procesu náhradnej starostlivosti, ako aj do starostlivosti v rámci Centier pre deti a rodiny. Vyzdvihujú hlav-

ne potenciál spoločnej meditácie ako spôsobu budovania pocitu komunity a patrenia, ktorý často v školskom prostredí alebo prostredí náhradnej starostlivosti pre deti absentuje. Ako prínosné sa ukazuje aj používanie intervencií založených na všímavosti (ang. Mindfulness based intervention) vo vzdelávacom procese, ktoré efektívne zvyšujú súcit a všímavosť už aj pri 5 až 18-ročných deťoch a dospievajúcich. Tým, že sa u detí a dospievajúcich kultivuje empatia a súcit ako dôležité súčasti prosociálneho správania, prejavuje sa aj vyššia úroveň prijatia a akceptácie zo strany rovesníkov, alebo pozitívne vzťahy naprieč detstvom a dospievaním (Cheang, Gillions a Sparks, 2019).

Súcitná a sebasúcitná výchova a rodičovstvo

Ďalší spôsobom, ako deti naučiť súcitnému a sebasúcitnému správaniu, je práve výchova zo strany rodičov (alebo osôb, ktoré sú do tohto procesu zaangažované). Jefferson, Shires a McAlloow (2020) pokladajú za dôležité zabezpečovať rodičovské a výchovné intervencie, ktoré sa zameriavajú na sebasúcit. Vďaka intervenciám, ktoré pracujú so sebasúcitom sa výrazne zvýšila úroveň sebasúcitú aj u rodičov samotných. Znížila sa aj miera rodičovskej depresie, úzkosti, stresu, a naopak, zvýšila sa všímavosť rodičov a emočná regulácia.

Ak vo výchove a rodičovstve nie je obsiahnutý súcitný a sebasúcitný prístup, môže to mať následky na dieťa v podobe prehnaného kritizovania dieťaťa, autoritárskej alebo príliš tolerantnej formy výchovy, problémového správania sa dieťaťa, či úzkostnej a vyhýbavej väzby dieťaťa voči rodičom. Z týchto predpokladov vychádza aj všímavé rodičovstvo (ang. mindful parenting), ktoré je založené na všímavosti voči aktuálnemu daniu vo vzťahu rodič - dieťa namiesto automatického emočného

reagovania a správania sa. Ako vychádza aj z výskumu Gouveia a kol. (2016), je potrebné, aby rodičia disponovali schopnosťou všímavosti a sebasúcitú. Aplikovať takúto formu výchovy je jednoduchšie pre rodičov menšieho počtu detí. Ako je vyššie v texte spomenuté, všímavosť a sebasúcit u rodičov pomáha znižovať rodičovský stres a zlepšuje pozitívne prežívanie rodičovstva. Rodičia namiesto negatívneho autoritárskeho výchovného štýlu využívajú oveľa pozitívnejší autoritatívny štýl výchovy. Medzi rodičmi a deťmi sa vytvorí väčšia blízkosť, rodičia sú schopní väčšej podpory detí, citlivosti, reagovania a odpovedania na potreby dieťaťa. Zároveň je však dôraz na pravidlá a disciplínu zachovaný. Rodič je voči sebe menej kritický, je si viac sebaistý, sebaláskavý a rozumie svojim limitom v rámci výchovy a rodičovstva.

Schopnosť sebasúcitú ako forma zvládania náročných životných situácií

Sebasúcit sa ukazuje ako dôležitý ochranný faktor voči vybudovaniu si depresívnych symptómov v detstve a dospievaní. Stollow a kol. (2016) zisťovali, či vyššia úroveň sebasúcitú pomôže deťom vo veku 10 až 16 rokov lepšie zvládať náročné situácie a predchádzať depresívnym prejavom. Ako zistili, vyššia úroveň láskavosti voči sebe, všeobecnej ľudskosti a všímavosti pomohla deťom a dospievajúcim výraznejšie znížiť svoje depresívne symptómy v porovnaní s deťmi a dospievajúcimi, ktorí dosahovali nižšiu úroveň v spomínaných zložkách sebasúcitú.

Rizikovou skupinou detí a dospievajúcich v rámci vybudovania si depresívnych a suicidálnych sklonov v dospelosti majú tí a tie, ktorí/é boli týrané alebo zneužívané v detstve. Rôzne formy týrania a zneužívania v detstve, či už emocionálne, fyzické alebo sexuálne zneužívanie, emočné a fyzické zanedbávanie, vedú v dospievaní a dospelosti k nízkej sebahodnote, sebaúcte a sebaláske. Zároveň je zvýšená tendencia sebakritiky, objavujú sa rôzne psychické poruchy či sklony k užívaniu návykových látok a post-traumatické stresové poruchy. Depresia ako veľmi závažný dôvod suicidálnych tendencií vzniká aj ako reakcia na týranie a zneužívanie v detstve. Podľa Tao, He a Xu (2021)

je schopnosť sebasúcitú naštrbená práve u takýchto detí a dospelujúcich. Preto je potrebná kultivácia sebasúcitú a jeho foriem (láskavosti voči sebe, všeobecnej ľudskosti a všímavosti), vďaka čomu sa dá predchádzať depresiám a následne suicidálnym tendenciám.

Joss a kol. (2019) využili vo svojom výskume program MBSR (ang. Mindfulness-based stress reduction; Kabat-Zinn, 1990), známu metódu znižovania stresu pomocou všímavosti, práve u dospelých ľudí, ktorí v detstve zažili týranie a zneužívanie. Program im pomohol kultivovať sebasúcit, všímavosť a svoje psychické zdravie, znížila sa ich úroveň stresu, depresií a úzkosti. Avšak, čím závažnejšiu formu mala ich skúsenosť s týraním a zneužívaním, tým bolo náročnejšie pre-

ukázať efektívnosť programu. Oveľa v nižšej miere sa znížili prejavy úzkosti, hlavne pri skúsenosti s fyzickým a psychickým násilím.

Zhang a kol. (2021) upozorňujú, že akékoľvek nevhodné správanie a zneužívanie dieťaťa má negatívne dopady na jeho schopnosti sebasúcitú, sebahodnoty a sebaúcty. Preto pokladajú za dôležité zakomponovať do vzdelávacieho a výchovného procesu také intervenčné programy, ktoré sú zamerané na prácu so sebasúcitom, súcitom. Intervencie by mali byť prispôsobené ochrane duševnej pohody dieťaťa a dospelujúceho, hlavne v prípade, že zažilo alebo zažíva týranie či zneužívanie.

Kultivácia súcitu voči sebe a druhým pomôže deťom a dospelujúcim byť viac všímavými voči sebe a druhým, uvedomovať si, kedy sa cítia zle, kedy trpia. Učí ich to byť menej kritickými, a naopak viac chápanými a láskavými voči sebe a druhým. Pomáha vyrovnávať sa im zo zložitými životnými situáciami, spracovávať svoje emócie a traumatické zážitky, zvyšovať kvalitu svojho života a emočnú inteligenciu.

Dávame do pozornosti

Sme radi, že po dlhšej pauze z dôvodu protipandemických opatrení, môžeme tento rok pre vás opäť realizovať prípravu už 29. ročníka medzinárodnej odbornej konferencie Dieťa v ohrození, s podnázvom „**Ohrozenie duševného zdravia dieťaťa v súčasnosti - nové ohrozenia duševného zdravia detí a mládeže**“, ktorá sa bude konať **10.12.2021**. Konferencia sa kvôli pretrvávajúcej pandémie nebude konať vo zvyčajnom formáte, **ale pôjde o kolokvium**, ktoré poskytne priestor na prezentáciu výskumov dopadov opatrení COVID-19 u detí a mládeže a vytvorí možnosti na diskusiu o optimálnej a efektívnej odbornej pomoci poradenského systému, ako aj možnostiach prevencie pred rozvojom závažnejších problémov a porúch. Kolokvium bude ukončené galavečerom oceňovania **Osobnosti poradenstva 2020-2021**. Ak máte záujem pripomenúť si 28. ročník konferencie Dieťa v ohrození, zistíte si môžete [pozrieť TU](#).

Bližšie informácie, vrátane **informácie o možnosti registrácie**, sa dozviete čoskoro na našom [Facebooku](#).

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

KaM KaM KaM x

Pre študentov
pripravujeme druhý
ročník konferencie
3xKaM

Aj tento rok organizuje VÚDPaP bezplatnú online konferenciu pre študentov (ale aj odborných pracovníkov z praxe) pedagogických, psychologických a sociálnych smerov na Slovensku, ale aj v Českej republike s názvom 3xKaM 2021. Názov 3x KaM symbolizuje zameranie na #kvalitu #komunikáciu #kompetencie #multidisciplinaritu #motiváciu #metódy. Tohtoročnú konferenciu organizuje VÚDPaP v medzinárodnej spolupráci s Katedrou psychológie Pedagogickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe a uskutoční sa **v termíne 11.-12. 11.2021**. Tento rok ponúkne konferencia atraktívne tematické bloky, prednášané odborníkmi z danej oblasti.

Už tradične sa budeme venovať téme, ktorá je pre VÚDPaP kľúčová - Inklúzia a multidisciplinárny prístup. Rok a pol s pandémiou dáva odpoveď na otázku, prečo sme zaradili aj blok s názvom Technológie. V rámci tohto bloku si študenti budú môcť vypočuť aktuálne témy, ako sú Videohry vo vzdelávaní a výchove, Technologické závislosti (s dôrazom témy na závislosť na pornografii) alebo tému Digitálne rodičovstvo. Na základe spätnej väzby od študentov v minulom ročníku sme posilnili konferenciu Pedagogickým a špeciálnopedagogickým blokom a blokom zameraným na Vzťahy a rodinu. Samozrejmosťou bude možnosť pre študentov (prednostne doktorského stupňa a končiacich magistrov) prezentovať svoje témy záverečných prác alebo výskumov v Študentskom bloku. V neposlednom rade sa pozrieme aj na aktuálne poznatky z vedeckých štúdií spojených s pandémiou, ale aj s témou extrémizmu.

Registračný formulár zverejníme na [našom Facebooku](#) už čoskoro. Tešíme sa na vašu účasť.

Možnosť hlasovať za Osobnosť poradenstva máte do konca októbra

Stále máte možnosť hlasovať za Osobnosť poradenstva. Ak máte predstavu, kto si podľa Vás toto ocenenie zaslúži, neváhajte a prezradte nám svoj tip na víťaza čo najskôr. **Hlasovať môžete do konca októbra 2021.** Na základe Vašich nominácií oceníme osobnosti, pracujúce v systéme výchovného poradenstva a prevencie, a to v dvoch kategóriách: *Osobnosť poradenstva a Mladý talent poradenstva.*

Hlasovať môžete [prostredníctvom online formulára](#). Štatút ocenenia Osobnosti poradenstva pre deti a ich rodiny [nájdete TU](#).

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Finalizujeme materiál „Charakteristiky podporných úrovní 1. až 5. stupňa“

V súvislosti s nadchádzajúcou transformáciou poradenských zariadení bol Výskumný ústav detskej psychológie oslovený MŠVVaŠ SR vypracovať materiál **charakteristík podporných úrovní 1. až 5. stupňa**. Materiál reflektuje potrebu systematicky zarámcovať činnosti pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov (ďalej PZ, OZ), ktoré definuje novela zákona 245/2008 Z.z.

Materiál vznikol od mája 2021, pracovali na ňom pracovné skupiny odborníkov (zložené z OZ, PZ, zamestnancov rôznych typov poradenských zariadení).

Filozofiou všetkých úrovní piatich stupňov podpory je orientácia na podporu duševného zdravia a pozitívny rozvoj osobnosti dieťaťa/žiaka s koordináciou v kontextoch multidisciplinárnej spolupráce. Koordinácia procesov je závislá na spoluúčasti zainteresovaných strán a okrem odborných zamestnancov škôl a školských zariadení sú jeho súčasťou: dieťa/žiak, rodič/zákonný zástupca (prípadne iní členovia rodinného systému), pedagogickí zamestnanci škôl a školských zariadení a iní odborníci z komunity, v ktorej dieťa/žiak žije. Vymedzenie jednotlivých podporných úrovní je spracované z pohľadu pedagogickej a odbornej činnosti zamestnanca vo vzťahu k jednotlivým stupňom v jednotnej štruktúre: **KOMU/KDE/AKO/KTO/ČO** s dôrazom na synergické prvky - **koordinácia, zastupiteľnosť, nadväznosť a prepojenie jednotlivých stupňov, vrátane metodického usmerňovania** ako neoddeliteľnej súčasti odborných činností v prostredí škôl a školských zariadení.

Zamestnanci škôl a poradenských zariadení si v materiáli nájdu aj popis charakteristík každého stupňa z pohľadu výkonu svojej činnosti. Materiál je koncipovaný schematicky, nakoľko má za úlohu prehľadne informovať o rámcoch odbornej činnosti v jednotlivých stupňoch, ale aj o ich nadväznosti a prepojenosti tak, aby sa zamestnanci vedeli v nich orientovať a následne mohli efektívne poskytovať odbornú starostlivosť deťom, žiakom, ich rodinám a učiteľom. Stupne podpory sú v zmysle novely zákona 245/2008 Z.z. koncipované ako gradácia jednotlivých odborných činností, zároveň však aj

z pohľadu dieťaťa/žiaka reagujú na jeho konkrétne potreby vo vzdelávaní, pri prekonávaní náročných životných situácií, v prevencii alebo v osobnostnom rozvoji.

Centrom je dieťa/žiak, ktorého život modeluje jeho rodinné prostredie, prostredie ním navštevovaných škôl a školských zariadení a súčasne aj systémy komunitného života, ktoré dotvárajú jeho každodennú realitu. Vplyv jednotlivých súčastí (rodinné, školské a komunitné prostredie) nie je možné oddeľovať. Úroveň podpory akcentujú vnímanie kontextov a dôležitosť prepájania všetkých zainteresovaných strán, ktoré do procesov podpory a rozvoja života dieťaťa/žiaka vstupujú, sú jeho súčasťou. Prioritou je zameranie sa na silné stránky a rozvoj potenciálu dieťaťa/žiaka a hľadanie možností efektívnych riešení pre jeho úspešnú výchovu a vzdelávanie s prihliadaním na existujúce prekážky, príp. špecifiká. Cieľom je vytvárať podporné prostredie pre dosahovanie zmeny v prospech spokojného (úspešného) života dieťaťa/žiaka.

Rodič/zákonný zástupca, príp. aj ostatní členovia rodinného systému sú nositeľmi cenných informácií o situácii a možnostiach rozvoja dieťaťa/žiaka. Všetky odborné činnosti naprieč piatimi úrovňami podpory je potrebné, ba až nevyhnutné komunikovať a realizovať podľa možností v sústavnej komunikácii a spolupráci s rodičom/zákonným zástupcom, resp. rodinou dieťaťa/žiaka. Postavenie zákonného zástupcu a rodiny dieťaťa/žiaka považujeme za kľúčové, pretože je to práve on, s kým sa vo všetkých úrovniach podpory počíta ako s najdôležitejšou osobou vo vzťahu k dieťaťu/žiakovi a k jeho výchove a vzdelávaniu. Súčasne je rovnako potrebné viesť, vyhodnocovať a evidovať informácie v komunikácii a spolupráci najmä s pedagogickými zamestnancami škôl a školských zariadení, ktorí sú nositeľmi špecifických informácií o fungovaní dieťaťa/žiaka

v školskom prostredí. V niektorých prípadoch vstupujú do procesov podpory aj odborníci z komunity a iných rezortov (zdravotníctvo, sociálna oblasť, zložky polície, neštátne a mimovládne organizácie a pod.). Ich zapojenie do koordinácie jednotlivých úrovní stupňov podpory pomáha prispieť k zachyteniu širších kontextov situácie dieťaťa/žiaka.

Materiál prešiel interným pripomienkovacím konaním v rámci VÚDPaP, pripomienkovacím konaním členov Metodické rady pri VÚDPaP, ako aj pripomienkovacím konaním Expertnej pracovnej skupiny pre transformáciu pri MŠVVaŠ SR. **Finálna verzia bude poskytnutá MŠVVaŠ SR.**

Prebieha úspešná spolupráca národného projektu Štandardy a národného projektu Podpora ochrany detí pred násilím

NP Štandardy spolupracuje s NP Podpory ochrany detí pred násilím (NP ODPN) v rôznych okresoch Slovenska. Aktívna spolupráca Regionálnych projektových centriér (RPC) v regiónoch smeruje k predstaveniu NP Štandardy a jeho prínosu v problematike ochrany detí pred násilím. Úspešnú spoluprácu dvoch projektov vám predstaví naša interná expertka z národného projektu „Štandardy“- M. Palenčárová z RPC Prešov.

Dňa 26.8.2021 sa v Hornozemplínskom osvetovom stredisku vo Vranove nad Topľou uskutočnilo Multidisciplinárne pracovné stretnutie, ktoré bolo zamerané na multidisciplinárny prístup v školských podporných tímoch. Zúčastnili sa ho pedagogickí a odborní zamestnanci z materských a základných škôl, odborní zamestnanci z ČŠPP, zamestnanci komunitných centriér a zamestnanci SPODaSK ÚPSVaR z okresu Vranov nad Topľou.

Čím bolo toto stretnutie jedinečné? Do jeho prípravy a realizácie sa zapojili kolegovia NP Štandardy z RPC Prešov, RPC Bratislava a RPC Trnava a záštitu nad jeho priebehom prevzala ambasádorka Žilinského kraja pani PhDr. Oľga Okálová, PhD. V úvode PaedDr. J. Stašková informovala o multidisciplinárnom prístupe v problematike ochrany detí pred násilím z pohľadu koordinátorky NP ODPN v územnom obvode Vranov nad Topľou.

Nosnou časťou pracovného stretnutia bola práca s účastníkmi v malých skupinách formou reflektujúceho dialógu so zameraním na otázky: „Čo je multidisciplinarita? Ako ju chápeme (z pohľadu odbornosti a kompetencií)“, „Prečo je dôležitý multidisciplinárny prístup a tímovosť pri riešení ochrany detí pred násilím? „Ako môže multidisciplinárny tím efektívne hľadať riešenia problémov detí so špeciálnymi výchovno- vzdelávacími potrebami“ a iné. Výstupom bola prezentácia spoločnej práce v skupinkách, prezentácie dobrej praxe a inšpirácií, ale aj problémov a špecifik vo Vranovskom okrese (napr. práca s deťmi z marginalizovaných rómskych komunít).

Proces facilitácie v malých skupinách realizovali interné expertky NP Štandardy - Mgr. I. Fraňová (RPC Bratislava), Mgr. D. Betáková a Mgr. B. Zibrinová (RPC Trnava), Mgr. M. Palenčárová a Ing. E. Rypáková (RPC Prešov). Celkový proces, zhodnotenie práce v skupinách a organizačné zabezpečenie prebiehalo pod taktovkou PhDr. Oľgy Okálovej, PhD. - ambasádorky Žilinského kraja a PhDr. I. Doležalovej, odbornej riešiteľky v aktivite A1b v NP Štandardy. V záverečnej časti stretnutia Mgr. P. Stajančová a Mgr. M. Hatalová - špeciálne pedagogičky z MŠ v Ha-

nušovciach nad Topľou - informovali o skúsenostiach s realizáciou preventívneho programu „KOZMO a jeho dobrodružstvá“ v podmienkach MŠ a ZŠ.

PhDr. I. Doležalová a Mgr. M. Palenčárová odprezentovali NP „Štandardy“, jeho význam a prepojenie na školskú prax.

Zvolená forma práce (reflektujúci dialóg) bola podľa zhodnotenia účastníkov stretnutia prínosom pre všetkých, pretože mali možnosť v bezpečnom prostredí prejsť vlastný názor, podeliť sa so skúsenosťami a nachádzať možnosti k ďalšej spolupráci pri realizovaní pomoci smerujúcej k deťom nielen v školskom prostredí.

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie spúšťa podstránku pre podporu multidisciplinárneho prístupu v praxi

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie od dnešného dňa spúšťa podstránku na podporu činností multidisciplinárnej spolupráce odborných zamestnancov v školách a v zariadeniach poradenstva a prevencie. Multidisciplinárny prístup odborníkom a klientom umožňuje, aby spoločne dospeli k takým postupom a riešeniam, ktoré budú užitočné pre klienta. Jeho základom je prepojenie a koordinácia činnosti odborníkov z jednej, alebo viacerých inštitúcií a aktívne zapojenie klienta. **Zážitok úspechu z multidisciplinárnej spolupráce upevňuje tím a zároveň mu umožňuje riešiť náročnejšie úlohy.** Je tak jednou zo zložiek, ktoré zabezpečujú účinnejšiu podporu pre aktuálne aj novo-vynárajúce sa potreby detí a ich rodín.

Spojenie multidisciplinárna starostlivosť/spolupráca je po prvýkrát obsiahnutý aj v navrhovanej legislatíve v rámci novely zákona 245/2008 Z.z., ktorá minulý týždeň prešla do druhého čítania parlamentu.

Na podstránke nájdete množstvo teoretických aj praktických materiálov, ktoré vám pomôžu pri odbornej činnosti v rámci a multidisciplinárnej spolupráce. Obsahuje aj mnohé **príklady, inovácie a inšpirácie z praxe z celého Slovenska, webináre, či podcasty.**

Podstránka sa venuje aj téme činností školských podporných tímov - jej súčasťou sú **manuály, informácie o vzdelávaní a webinároch pre jednotlivých odborných zamestnancov v školách, ktorí už vo dvojici vedú vytvoriť multidisciplinárne spolupracujúci školský podporný tím.**

Viac informácií nájdete [TU](#).

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Čaká nás transformácia
poradenského systému

Od októbra 2021 zaraďujeme do nášho newslettera novú sekciu, ktorej cieľom je zo strany VÚDPaP posilniť tok informácií ohľadne transformácie poradenského systému. Očakávať môžete podcasty, články, či infografiky o novinkách, filozofii a ďalších krokoch transformácie, na ktorých začíname pracovať v spolupráci s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR koncom mesiaca august zverejnilo odpovede na niektoré z otázok k transformácii poradenského systému. Otázky boli zbierané prostredníctvom stretnutí s predstaviteľmi poradenského systému a cez dedikovanú emailovú adresu reforma.centier@minedu.sk. Zverejnený dokument zodpovedal na tie otázky, ktorých odpovede boli v čase tvorby dokumentu vo svojej finálnej podobe. **Zistíte viac TU.**

Aké novinky prináša národný projekt „ŠTANDARDY“?

Pokračujú aktivity pre finalizáciu obsahových štandardov

Aktuálne finalizujeme prácu na intervenčných štandardoch. Za posledný mesiac sme pracovali s podnetmi od hodnotiteľov a online sa stretli pracovné skupiny expertov pre intervenčné štandardy starostlivosti o deti s poruchami správania, deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, deti s poruchami správania a naživo sa uskutočnilo stretnutie k intervenčnému štandardu pojednávajúcemu o prevencii. Tvorili sa taktiež štandardy k téme raného poradenstva pri výchovných ťažkostiach a pre deti s preváživými vývinovými poruchami.

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Zverejňujeme materiál „Manuál začínajúceho školského sociálneho pedagóga“ popisujúci základné charakteristiky práce sociálneho pedagóga v škole

Venuje sa najčastejším činnostiam, s ktorými sa môže začínajúci sociálny pedagóg stretnúť v praxi. Uvádza praktické príklady a konkrétne činnosti v súlade s jeho kompetenčným profilom vo vzťahu ku všetkým aktérom edukácie. Analyzuje tiež spoluprácu

sociálneho pedagóga s ďalšími subjektmi, ktoré môžu participovať pri riešení rôznych problémov, pričom sprostredkúva konkrétne príklady sociálno – pedagogickej činnosti, ako i možné riešenia niektorých problematických situácií v súlade s platnou legislatívou. Veríme, že po Manuáli siahnu i ďalší kolegovia z praxe, pretože im môže zjednodušiť a urýchliť prácu vyhľadávajúce aktuálnych informácií týkajúcich sa ich zamestnania. Manuál môže rovnako objasniť riaditeľom a ďalším pedagogickým a odborným zamestnancom školy, v čom spočíva práca školského sociálneho pedagóga, aká je jej náplň a v čom tkvie jeho odbornosť. [Nájdete ho TU.](#)

Kariérová výchova a kariérové poradenstvo na konferencii Učíme pre život

Na konferencii Učíme pre život vystúpili lektori a experti z tímu, ktorý realizuje inovačné vzdelávanie v kariérovej výchove a kariérovom poradenstve. Pre konferenciu pripravili interaktívnu prednášku „Kariérová výchova a poradenstvo: strašiak alebo pomocník“ a workshopom s názvom „Môže byť kariérová výchova prípravou na život?“. Okrem pozitívnych ohlasov nás tešilo, že sme sa tam stretli s bývalými účastníkmi našich vzdelávaní, ktoré sa pre tému ešte viac zapálili a rozvíjajú ju aj po ukončení vzdelávania. Do vzdelávania sa môžete ešte stále [prihlásiť TU.](#)

Novinky z národného projektu „USMERŇOVAŤ PRE PRAX“

Príprava inováčného vzdelávania „Kordinátor metodického usmerňovania“

Aj vďaka dátam z realizovaného telefonického prieskumu, ktorého výsledky naďalej spracovávame, začíname spolupracovať s ďalšími projektovými aktivitami, pri príprave inováčného vzdelávania pre budúcich kordinátorov metodického usmerňovania v poradenských zariadeniach. Pripravovaný dizajn a obsah programu inováčného vzdelávania *Kordinátor metodického usmerňovania* bude reflektovať aj na aktuálne identifikované potreby zamestnancov poradenských zariadení.

Diagnostické nástroje a výskum

Okrem realizácie výskumných úloh pracujeme aj na ich transformácii do praxe - tento mesiac boli vytvorené východiská pre aplikácie do praxe z výsledkov výskumu zameraného na slovné hodnotenie. Zároveň pripravujeme webinár k diagnostickým nástrojom na tému školského sebapoňatia a sebahodnotenia žiakov.

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Pokračujú aktivity inovačného vzdelávania „Koordinátor školských podporných tímov“

Do konca septembra prebiehali odborné konzultácie a webináre pre účastníkov programu inovačného vzdelávania *Koordinátor školských podporných tímov*. Zúčastnilo sa ich 27 účastníkov. Dva webináre týkajúce sa tém: Ako pracovať s marginalizovanými skupinami a Čo prinesú do praxe novely zákonov pre školstvo, absolvovalo 13 účastníčok. 10 lektorov poskytlo sedem druhov odborných konzultácií týkajúcich sa skupinovej supervízie komplexných prípadov, nenásilnej komunikácie, rieše-

nia konfliktov, využitia metód autoevalvácie/intravízie, vedenia porád, integrácie vs. inkluzie v praxi, riešenia konkrétnych prípadov; ako môže/má pomôcť psychológ a špeciálny pedagóg z CPPPaP; legislatívy a dokumentácie, facilitáčnych zručností, mentorigu, lektorských zručností, reflexie konkrétnej intervencie ŠPT, plánu činnosti ŠPT, prevencie, cielenej intervencie a poradenstva v nastavovaní tímov. Podľa pozitívnej spätnej väzby sa našim lektorom podarilo naplniť očakávania.

**USMERŇOVAŤ
PRE PRAX**

Tento projekt je financovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Webináre, ktoré pre vás pripravujeme

Motivácia k učeniu - nástroje pre školských psychológov

Lektor: Mgr. Ivana Barqawi, PhD.

Pri hľadaní optimálneho prístupu k motivovaniu žiakov v škole je potrebné zistiť, ktoré potreby sú v individuálnej hierarchii daného žiaka dominantné. Cieľom webinára je predstaviť školským psychológom niekoľko nástrojov na zistenie motivácie k učeniu u žiakov (DMV, M-2 a iné).

Aké témy vás ešte čakajú?

Do konca tohto roka sa môžete tešiť na nové webináre, ktoré pre vás pripravujú naši kolegovia z úseku výskumu a metodických činností a Detského centra pre vzdelávanie a výskum.

Chýbať nebudú nasledovné témy: „Možnosti a úskalia vzdelávania žiakov so SP v systéme bežných škôl“, „Rizikové správanie žiakov v škole a čo s ním?“, „Preventivistické aktivity pre

školských psychológov na tému digitálne technológie (kyberšikana, soc. siete, videohry, pornografia)“, „Ako naučiť žiakov využívať zvládacie stratégie pri záťažových situáciách“, „Úloha škol. psychológa pri rozvoji duševného zdravia detí a diagnostika rodinných vzťahov - možnosti a limity“ či „Rozvíjanie odolnosti ako prevencia radikalizácie mládeže“. Kolegovia z národných projektov „Štandardy“ a „Usmerňovač pre prax“ pre vás pripravujú webináre „Manuál začínajúceho sociálneho pedagóga“ a „Práca s úzkostným dieťaťom“.

O možnostiach registrácie vás budeme včas informovať na našom **Facebooku**.

Zostrih z webinára „Školské sebapoňatie a základné sebahodnotenie žiakov“ si budete môcť pozrieť čoskoro

V posledných desaťročiach sa v súvislosti so skúmaním školského prostredia obracia pozornosť odborníkov na školské sebapoňatie a sebahodnotenie žiakov. Čím majú žiaci väčšiu dôveru vo vlastné schopnosti tým majú vyššiu tendenciu pracovať na úlohách s väčším úsilím a dané úlohy dokončiť. Vý-

kon žiaka v škole je teda ovplyvňovaný nie len jeho schopnosťami ale aj tým, ako si tieto vlastné schopnosti sám uvedomuje. Takisto žiaci s pozitívnejším sebahodnotením majú často vyššiu motiváciu k práci, silnejšiu potrebu uspieť, a tiež vyššiu vieru vo svoje schopnosti zvládnuť učivo, v dôsledku čoho dosahujú lepšie výsledky v škole. Ak ste sa na náš webinár nestihli prihlásiť, **zostrih z neho si budete môcť pozrieť čoskoro**. Sledujte náš [Facebook](#).

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

VYPOČUJTE SI podcasty „Nahlas o deťoch“

Máte bojazlivé dieťa?

V našom [podcaste](#) sa tentokrát zameriame na detský strach. Budí vás dieťa so strachom v očiach, že vidí strašidlá? Kedy je v poriadku, ak sa bojí a kedy by sme už s jeho úzkosťami mali vyhľadať odborníka?

Majú sa rodičia báť inklúzie?

Mnohí sa nás pýtajú na to, čo je to vlastne inklúzia, keďže sa toto slovíčko veľmi často skloňuje hlavne v poslednej dobe. Treba sa jej báť? Odpovedať bude psychológ Vladimír Dočkal z Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie. Podcast si môžete vypočuť [TU](#).

Extrémy vo výchove detí - Kedy robíme pre deti dosť a kedy až príliš veľa?

Do slovenských kín prišiel dokument Každá minúta života, ktorý rozvíril diskusie o tom, kedy robíme pre deti dosť a kedy až príliš veľa. „Ako detský psychológ som vo filme vnímala Miška ako veľmi smutného. Namiesto spontánneho a veselého dieťaťa vidím chlapca, ktorý sa smutnými očami pozerá na svojich rodičov a pýta si uistenie, či robí veci dobre. Cítila som ľútosť a samozrejme aj hnev na jeho rodičov,“ hovorí zástupkyňa riaditeľky Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie Alena Kopányiová. Vypočujte si [podcast](#) o extrémoch vo výchove detí.

Tento projekt je financovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

VYPOČUJTE SI podcasty „Odborne na slovíčko“

Odborne s ambasádorkou o špecifikách práce CPPPaP

Opäť sa vraciame k sérii rozhovorov s ambasádorkami a ambasádormi. Našou hostkou je riaditeľka krajskej poradne v Košiciach Mária Horváthová. Dozviete sa o špecifikách klientely a odbornej práce typických pre Košický kraj, ako si ako centrum poradili s výzvou v podobe dištančnej práce počas trvania obmedzení v dôsledku koróna vírusu a v čom ich táto skúsenosť posilnila. Podcast [nájdete TU](#).

Odborne s ambasádorkou o činnosti krajského CPPPaP

Našou hostkou je Mária Pauličková, riaditeľka nitrianskeho Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a ambasádorka národného projektu Štandardy. V [rozhovore](#) si vypočujete o témach a činnostiach, ktorým sa ako krajské poradenské zariadenie venujú, čo vnímajú ako výzvy a na čo sa plánujú zamerať v aktuálnom školskom roku.

Zážitková pedagogika

V [podcaste](#) sme sa zaoberali témou zážitkovej pedagogiky a tým, akým spôsobom môžu jej prvky prinášať do školského prostredia odborní a pedagogickí zamestnanci. Pýtali sme sa na to, aké sú najväčšie prínosy a výzvy jej využívania i nato, akým spôsobom je možné prostredníctvom zážitkovej pedagogiky rozvíjať interdisciplinárnu spoluprácu medzi jednotlivými zamestnancami na škole. Odpovede na tieto témy prináša Viera Mojžešová, zakladateľka vzdelávacej skupiny Neškola, ako i spoluautorka konceptu Neškôlka a Neškôločka. Vo svojej práci kombinuje skúsenosti z marketingu, vzdelávania a riadenia, fandí zážitkovej pedagogike, ktorej prvky využíva aj vo svojej každodennej praxi vo vzdelávaní a rada vymýšľa rozprávky na želanie.

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Plánovanie činnosti školského podporného tímu

Témou [podcastu](#) je plánovanie činnosti školského podporného tímu. Budeme sa rozprávať o tom, kto všetko je členom školského podporného tímu a kto sa má na plánovaní činnosti školského podporného tímu zúčastňovať, ako i o tom, čo všetko treba brať pri takomto plánovaní do úvahy. Odpovedať na tieto a ďalšie otázky bude Adam Škopp, školský pedagóg, ktorý pôsobí základnej škole. V kontexte spolupráce s VÚDPaP sa spolupodieľal na zdieľaní dobrej praxe v súvislosti so školským podporným tímom, a to v rámci druhého kola stretnutí s riaditeľmi škôl, v ktorých pracujú účastníci inovačného vzdelávania Koordinácia školských podporných tímov. Po ukončení štúdia si urobil štátnicu zo školskej logopédie a z individuálnej logopedickej intervencie. Absolvoval 2-ročný vzdelávací program Nadácie pre deti Slovenska - Škola inkluzionistov, ako i dlhodobý výcvik v artefietike. Je tiež trénerom metódy Sindelar a absolventom kurzu MABEL zameraného na multijazykovú bariéru testov čítania, písania a ich prediktorov.

**USMERŇOVAŤ
PRE PRAX**

Tento projekt je financovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Zaujalo nás...

Nové jesenné bloky Učiteľia v akcii

Učiteľia v akcii je vzdelávací online projekt Komenského inštitútu, ktorý každý mesiac, od októbra do decembra 2021, ponúka samostatný uzavretý vzdelávací blok zameraný na jednu tému.

Vďaka veľkému záujmu o úvodnú sériu vzdelávacích blokov Učiteľia v Akcii, pre vás pripravili nové jesenné témy podporného vzdelávania. Na čo sa môžete tešiť? Skúsení lektori vám pomôžu pohýbať mozog a vystroja vás nástrojmi, ktoré vám v rámci edukačnej praxi pomôžu premýšľať mimo zaužívané štandardy. Povedia vám, prečo je unifikácia vzdelávacieho procesu skôr negatívna a dozviete sa aj o prístupoch, ktoré vnesú do vašej práce viac pestrosti a vnímania zameraného na jednotlivca. Prihlásiť sa môžu aktívni učitelia, riaditelia, študenti učiteľského zamerania, ľudia s nadšením pre vzdelávanie, ktorí pripravujú deti na reálny život a s ním prichádzajúce výzvy. Viac informácií a prihlasovací formulár [nájdete TU](#).

Skupinové facilitatívne učenie

Sloboda a zodpovednosť

Nový bulletin Inklucentra - Skupinové facilitatívne učenie

Publikácie a bulletiny sú pripravené tímom odborníkov Inklucentra na témy inkluzívneho vzdelávania. Využiť ich môžete ako užitočných sprievodcov pri svojej práci, na jednoduché vysvetlenie inkluzívnych tém rodičom, či sumár informácií k inkluzívnym témam do čakárne poradne, ako aj najnovšej legislatívy, poradenstva a metodiky v jednotlivých témach. Viac informácií [nájdete TU](#).

02 4342 0973

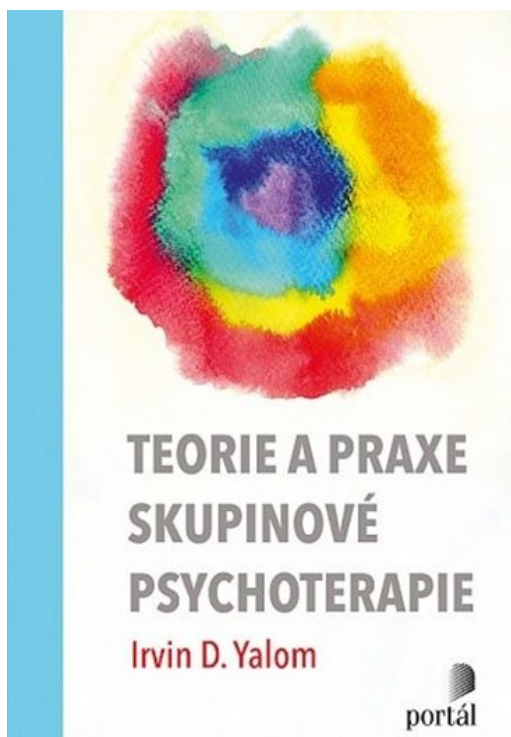

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Knižné novinky

Teorie a praxe skupinové psychoterapie

Autor: Irvin D. Yalom
Portál, 2021

Skupinová a individuálna psychoterapia sú rovnocennými metódami, majú rovnakú účinnosť, každý z oboch prístupov k terapeutickej práci má však svoje zásady a je vhodný pre iný typ klientov. Každý z prístupov môže mať tiež vplyv na iné premenné a väčšinou má odlišné výsledky. Irvin D. Yalom, dynamicky orientovaný psychoterapeut a psychiater s dlhoročnou praxou a zároveň svetoznámy spisovateľ, v tejto knihe spája oboje. Veľmi podrobne popisuje spôsoby práce so skupinou aj úskalia, ktoré taká práca má, jej obmedzenia i účinné faktory. Vychádza nielen zo svojich dlhoročných skúseností a skúseností svojich kolegov, ale aj z výskumov. Teoretické pojednanie často prekladá kazuistikami, ktoré robia text pútavejším a problém vysvetľuje na konkrétnych prípadoch z praxe. Teória a prax skupinovej psychoterapie je základnou učebnicou a príručkou pre všetkých terapeutov a poradcov pracujúcich so skupinou, bez ohľadu na to, aký terapeutický smer zasťávajú.

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Narcizmus (Zdravý a patologický)

Autori: Andrea Heretiková Marsalová,
Anton Heretik
Ikar, 2021

Je narcizmus fenoménom modernej doby alebo sprevádza človeka počas celej histórie? Sú narcistickí len politici a celebrity alebo sa to týka každého z nás? Môže byť narcizmus zdravý alebo je vždy prejavom patológie? Odpovede na tieto i ďalšie otázky, a aj možnosť zmerať si vlastný narcizmus, prináša kniha manželov - psychiatricky Andrey Heretikovej Marsalovej a psychológa Antona Heretika. Narcizmom sa zaoberajú nielen teoreticky, ale ilustrujú ho aj na práci s klientmi zo svojej psychoterapeutickej praxe.

Sledujte nás.

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava